

AZ ILLETÉK TÖRLÉSE ÉS VISSZATÉRÍTÉSE

2021

I. Mikor lehet kérni az illeték törlését vagy visszatérítését?

Ha valaki **vagyontárgyat szerez** – öröklés, ajándékozás, visszerthes vagyonátruházás – vagy valamilyen **közigazgatási, bírósági eljárást kezdeményez** – peres, nem peres eljárások, fellebbezés –, akkor **illetéket kell fizetnie**.

- A **vagyonszerzés** utáni illetéket a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (NAV) határozatban, úgynevezett fizetési meghagyásban szabja ki.
- Az egyes közigazgatási, bírósági **eljárásokhoz kapcsolódó illetéket** kiszabhatja a NAV is, de vannak olyan esetek, amikor az eljárás kezdeményezésekor maga a kezdeményező fizeti meg illetékbélyegben, csekken, vagy egyéb módokon¹.

Egyes – jogszabályban meghatározott – esetekben azonban **kérhető a megállapított illeték törlése vagy visszatérítése**. Ilyen esetek lehetnek például²:

- ha egy jogügyletet, például szerződést, a bíróság módosít, megszüntet, felbont vagy érvénytelenít, és emiatt kevesebb illetéket kellene fizetni, vagy egyáltalán nem kell illetéket fizetni,
- ha a jogügyletet a felek szüntetik meg vagy bontják fel közös megegyezéssel, vagy az valamelyik fél elállásával szűnik meg, emiatt csökken az illeték összege,
- ha az illeték végleges megállapítása után az örökség értéke visszamenőleg csökken,
- ha valaki számítási hiba vagy jogszabály téves értelmezése miatt több illetéket fizetett,
- ha valaki egy illetékmentes eljárás kezdeményezésekor tévedésből leróta az illetéket, vagy akkor,
- ha az illetéket rosszul szabták ki, vagy tévesen mást köteleztek annak befizetésére.

Ezekben az esetekben

- ha az illetéket még nem fizették meg, de a NAV már kiszabta, és valamilyen oknál fogva – akár visszamenőlegesen – mérsékelhető vagy mégsem kell megfizetni, akkor **az illeték törlése kérhető**,
- ha a kiszabott illetéket már megfizették, azonban az valamely, jogszabályban meghatározott ok miatt visszajár, akkor az **illeték visszatérítését lehet kérni**.

¹ Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.), 73. §, 74–74/A. §, valamint az adóigazgatási eljárás részletszabályairól szóló 465/2017. (XII. 28.) Korm. rendelet 20. §.

² A leggyakoribb esetek: Itv. 21. § (2)–(5) bekezdései, 80. § (1) bekezdés b), c), g), i) pontjai, 81. § (1)–(2) bekezdése.

Az illeték törlését és visszatérítését **egyes esetekben az illetékes szervek hivatalból elvégzik, máskor ezt kérelmezni kell.**

A kérelmet

- a NAV honlapján megtalálható, ÁNYK-programmal kitölthető, elektronikusan is benyújtható **ITV-nyomtatványon**
- vagy **kötetlen formában**, a megfelelő adatok feltüntetésével

lehet **a NAV-hoz benyújtani.**

Ha elektronikusan kíván eljárni, kérelmét az ITV nyomtatványon kell benyújtani.

II. Vagyontárggyal kapcsolatos illeték törlése vagy visszatérítése

Vagyontárgyak, így például egy ingatlan szerzésekor a NAV-tól kapott határozatban, fizetési meghagyásban szerepel, hogy

- milyen vagyonszerzés után,
- mekkora illetékösszeget,
- meddig,
- milyen számlaszámra

kell megfizetni.

1. A vagyonszerzési illeték törlése

Ha valaki még nem fizette be a kiszabott illetéket, de azt már nem is kell megfizetni, akkor **ahhoz a NAV-szervhez kell benyújtani a kérelmet az illeték törlésére, amelyiktől a fizetési meghagyást kapta.**³ A kérelemben fel kell tüntetni a fizetési meghagyás ügyszámát, vagy iktatószámát és adóazonosítóját.

Meddig lehet kérni az illeték törlését?

Az illeték megállapításához való jog **elévülési idején, azaz 5 éven belül** lehet kérni az illeték törlését.⁴

³ A Nemzeti Adó- és Vámhivatal szerveinek hatásköréről és illetékességéről szóló 485/2015. (XII. 29.) Korm. rendelet (a továbbiakban: NAV Korm. rendelet) 30. § (1) bekezdése.

⁴ Az illeték megállapításához való jog elévülése – a pénzügyi tranzakciós illeték kivételével – annak a naptári évnek az utolsó napjától számított 5 év, amelyben a vagyonszerzést illetékkiszabásra a NAV-nál bejelentették. (Itv. 86.§ (1) bekezdés).

Példa:

Ha valaki a szerződés felbontása miatt nyújtja be kérelmét, és a szerződést eredetileg 2015. január 7-én adta be a földhivatalhoz, akkor (2015+5 év) 2020. december 31-ig kérheti az illeték törlését a NAV-tól.

Ha a bíróság az elévülési időn túl hoz olyan döntést, ami visszamenőleg az illeték törlését indokolja – például megszünteti vagy korlátozza a vagyonszerzést, tehát a vagyonszerzés olyan, mintha meg sem történt volna –, akkor az illeték törlését **öt éven túl is** lehet kérni. De ekkor is legfeljebb a bírósági határozat véglegessé válásától számított hat hónapon belül nyújtható be a kérelem.⁵

2. A vagyonszerzési illeték visszatérítése

Ha valaki már megfizette az illetéket, de az visszajár, akkor **ahhoz a NAV-szervhez kell benyújtani a kérelmet** az illeték visszatérítésére, amelyiktől a fizetési meghagyást kapta.⁶ A kérelemben fel kell tüntetni a fizetési meghagyás ügyszámát, vagy iktatószámát és adóazonosítóját. Ekkor azt is meg kell adni, hogy a kiutalást

- milyen postacímre, vagy
- milyen számú bankszámlára kéri.

Meddig lehet kérni az illeték visszatérítését?

Az illeték megállapításához való jog elévülési idején, **tehát öt éven belül** lehet kérni az illeték visszatérítését.

Példa:

Ha valaki a szerződés felbontása miatt nyújtja be kérelmét, és a szerződést eredetileg 2015. január 7-én adta be a földhivatalhoz, akkor (2015+5 év) 2020. december 31-ig kérheti az illeték visszatérítését a NAV-tól.

Ha a bíróság az elévülési időn túl hoz olyan döntést, ami visszamenőleg az illeték törlését indokolja – például megszünteti vagy korlátozza a vagyonszerzést, tehát a vagyonszerzés olyan, mintha meg sem történt volna –, akkor az illeték törlését **öt éven túl is** lehet kérni. De ekkor is legfeljebb a bírósági határozat véglegessé válásától számított hat hónapon belül nyújtható be a kérelem.

3. Gépjárműszerzésre vonatkozó speciális szabályok

⁵ Itv. 79. § (3) bekezdése.

⁶ NAV Korm. rendelet 30. § (2) bekezdés a) pontja.

Ha valaki gépjárművet szerzett, és a NAV küldött róla fizetési meghagyást, akkor a fenti szabályok érvényesek az illeték törlésére és visszatérítésére.

Ha a NAV nem küldött fizetési meghagyást, mert az okmányirodában, csekken fizették be az illetéket, akkor a lakóhely – cégnél a székhely – szerinti NAV-szervtől lehet kérni az illeték visszatérítését.

A kérelmet itt is az illeték megállapításához való jog elévülési idején, **tehát öt éven belül lehet benyújtani.**

III. Az eljárási illeték törlése és visszatérítése

1. A NAV-tól érkezett az irat az illetékfizetésről?

Ebben az esetben a NAV kiküldött fizetési meghagyásában vagy fizetési felhívásában szerepel, hogy

- milyen ügyben,
- mekkora illetékösszeget,
- meddig,
- milyen számlaszámra

kell megfizetni.

A. Az eljárási illeték törlése

Ha valaki még nem fizette be a kiszabott illetéket, de azt már nem is kell megfizetnie, akkor **ahhoz a NAV-szervhez kell benyújtani a kérelmet** az illeték törlésére, amelyiktől a fizetési meghagyást vagy fizetési felhívást kapta.⁷ A kérelemben fel kell tüntetni a fizetési meghagyás, fizetési felhívás ügyszámát, vagy iktatószámát és adóazonosítóját.

Meddig lehet kérni az illeték törlését?

Az illeték megállapításához való jog elévülési idején, azaz **öt éven belül** lehet kérni az illeték törlését.⁸

Példa:

⁷ NAV Korm. rendelet 30.§ (1) bekezdése.

⁸ Az eljárási illeték megállapításához való jog elévülése – a pénzügyi tranzakciós illeték kivételével – annak a naptári évnek az utolsó napjától számított 5 év, amelyben a NAV megtudta, hogy az illeték megfizetését elmulasztották az eljárás indításakor, vagy nem jelentették be kiszabás céljából (Itv. 86.§ (1) bekezdés).

Ha valaki 2015. január 7-én kezdeményezett közigazgatási vagy bírósági eljárást, ami után kérte a NAV-tól az illeték megállapítását, de még nem fizetett, akkor az illeték törlését (2015+5 év) 2020. december 31-ig kérheti. Ha nem kérte az eljárási illeték kiszabását, hanem az eljáró hatóság jelezte a NAV-nak 2015. március 3-án, hogy nem fizetették meg az eljárási illetéket, akkor is 2020. december 31-ig kérhető az illeték törlése (2015+5 év).

B. Az eljárási illeték visszatérítése

Ha valaki már megfizette az illetéket, de az visszajár, akkor ahhoz a NAV-szervhez kell benyújtani a kérelmet az illeték visszatérítésére, amelyiktől a fizetési meghagyást vagy fizetési felhívást kapta. A kérelemben fel kell tüntetni a fizetési meghagyás, fizetési felhívás ügyszámát, vagy iktatószámát és adóazonosítóját. Ekkor meg kell adni azt is, hogy a kiutalást

- milyen postacímre, vagy
- milyen számú bankszámlára kéri.

Meddig lehet benyújtani a kérelmet?

Az illeték megállapításához való jog elévülési idején, tehát **öt éven belül** lehet az illeték visszatérítését kérni.

Példa:

Ha valaki 2015. január 7-én kezdeményezett közigazgatási vagy bírósági eljárást, ami után eljárási illetéket fizetett a NAV fizetési meghagyása, vagy értesítése alapján, akkor az illeték visszatérítését (2015+5 év) 2020. december 31-ig kérhető.

2. Nem a NAV irata alapján fizették meg az eljárási illetéket?

Ha nem a NAV irata alapján fizették meg az eljárási illetéket, akkor az történhetett, hogy

- az eljárás indításakor az eljárást kezdeményező iraton, vagy az eljáró hatóság felhívására illetékbélyeggel,
- az eljárás indításakor bankkártyával, az Elektronikus Fizetési és Elszámolási Rendszeren (EFER) keresztül, ha a technikai feltételek ehhez adottak,⁹
- az eljárás indításakor, vagy az eljáró hatóság felhívására, készpénzátutalási megbízással, csekken,
- az eljárás indításakor, vagy az eljáró hatóság felhívására, átutalással,

⁹ Az Itv. 73. § (1) bekezdés a) pontját és a 74. § (1) bekezdését az egyes adótörvények és más kapcsolódó törvények, valamint a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló 2010. évi CXXII. törvény módosításáról szóló 2016. évi LXXVI. törvény 114. §-a módosította. Hatályos 2016. június 16-tól.

- az eljárás indításakor készpénzzel házipénztárba,
- bevallás alapján¹⁰

fizette meg.

Meddig lehet kérni az illeték visszatérítését?

A megfizetett eljárási illeték visszatérítésére a túlfizetés visszaigényléséhez való jog elévülésére vonatkozó szabályokat kell alkalmazni, azaz az illeték visszatéríthetőségéről vagy csökkenthetőségéről szóló **döntést követő öt éven belül**.¹¹

Példa:

Ha valaki 2013. január 3-án nyújtott be illetékköteles kérelmet, és megfizette az eljárási illetéket, majd az ügyben született bírósági ítélet kimondja, hogy visszajár az eljárási illeték, vagy annak egy része, és ez a döntés 2014. december 17-én lett jogerős, akkor 2014. december 17-től 2019. december 31-ig kérhető az illeték visszatérítése.

Hol lehet benyújtani a kérelmet?

A kérelmet a **lakóhely**, cégnél pedig a **székhely szerinti NAV-szervhez kell benyújtani**.

A megrongálódott, tévesen felragasztott, továbbá feleslegessé vált **illetékbélyeg** értékének visszatérítése kérhető továbbá **az eljáró hatóság vagy bíróság székhelye szerinti NAV-szervtől** is. A kérelemmel együtt meg kell küldeni az illetékbélyeget, vagy azt az iratot, amelyre azt felragasztották.

Nem téríti vissza a NAV az illetékbélyeg értékét, ha

- alapos a gyanú, hogy az illetékbélyeg hamisított, vagy már korábban felhasználták,
- az illetékbélyeg elválasztott részekből van összeillesztve, vagy csonka, vagy nem a felbélyegzett teljes iratot nyújtották be, hanem annak csak egy részét, vagy az iratról eltávolították az illetékbélyeget,
- a kérelmezőnek a NAV-nál tartozása van.

Az első két esetben az illetékbélyeget visszatartja a NAV, és erről elismervényt ad. Szükség esetén büntetőeljárást kezdeményez.

A lakóhely, cégnél pedig a székhely szerinti kérelem benyújtása alól kivétel:

¹⁰ BION-nyomtatványon.

¹¹ Az illeték visszatérítése kérhető annak az évnek az utolsó napjától számított 5 év végéig, amelyben az annak igényléséhez való jog megnyílt – Itv. 79. § (1)–(2) bekezdése, az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény (a továbbiakban: Art.) 202.§ (1) bekezdése.

- Az egyes eljárásokban elektronikusan eljáró fél által megfizetett eljárási illeték esete. Az egyes eljárásokban¹² hozott döntés ellen elektronikusan lehet fellebbezni. Ennek az eljárási illetékét átutalással kell megfizetni az illetékes bíróság számlájára, vagy az EFER-en keresztül. Az illeték visszakereshető, ha megfizették, de a fellebbezést nem nyújtották be. Erről a kérelmet a bírósághoz kell benyújtani, ahová végül nem küldték el a fellebbezést.
- A fellebbezés a közjegyző döntése ellen fizetési meghagyásos ügyekben.
- Az olyan illeték, amelyet elektronikusan fizettek a bírósági eljárásban.
- Birtokvédelmi ügyben a jegyző határozata ellen kezdeményezett perben.

Ezekben az esetekben¹³ a kérelembe a következőket kell beleírni:

- az átutalás közleményrovatában feltüntetett adatokat,
- a befizető nevét,
- lakóhelyét, cégnél a székhelyét,
- adóazonosító számát,
- az illetékbevételei számla számát, ahová az illetéket utalták,
- azt a számlaszámot, ahonnan utaltak,
- az utalás napját.

Ha EFER-en keresztül utalták az illetéket, akkor bele kell írni a kérelembe még

- a befizetés pénzügyi azonosítóját,
- ha ettől eltér, a tranzakciós azonosítóját is,
- azt a számlaszámot, ahonnan utaltak.

Cégbíróági eljárási illetékeknél a cégbíróság székhelye szerinti NAV-szervtől lehet kérni a cégbíróági eljárási illeték visszatérítését.¹⁴

IV. További fontos tudnivalók

¹² Az eljárási illetékek megfizetésének és a megfizetés ellenőrzésének részletes szabályairól szóló 44/2004. (XII. 20.) PM-rendelet (a továbbiakban: PM-rendelet) 6/A. §, 7. § (4) bekezdése, NAV Korm. rendelet 30. § (2) bekezdés c) pontja.

¹³ PM-rendelet 6/A. §.

¹⁴ A cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény 45. §-a, 119. §-a, a 25/2006. (V.18.) IM-rendelet az illeték és a közzétételi költségterítés elektronikus megfizetéséről a cégeljárásban és más cégügyekben 3. § (1) bekezdése, 9. §-a, NAV Korm. rendelet 30. § (2) bekezdés f) pontja.

Ha a fentiek alapján **nem dönthető el, hogy melyik NAV-szervhez kell benyújtani a kérelmet, akkor az adózó lakóhelye** – cégnél a székhelye – **szerinti igazgatóság jár el.** Ha az adózónak belföldön nincs lakóhelye – cégnél székhelye, telephelye –, akkor minden esetben a NAV Észak-budapesti Adó- és Vámigazgatósága jár el.¹⁵

A megfizetett illetéket csak annak térítheti vissza a NAV, aki az illeték megfizetésére a jogszabály alapján kötelezett volt. Így a NAV nem utalhatja vissza az illetékösszeget jogi képviselőnek vagy a jogi képviselő letéti számlájára, illetve más hatóságnak.¹⁶ Ha az illetéket pénzforgalmi számla nyitására kötelezett adózó igényelte vissza, azt a NAV csak pénzforgalmi számlára utalhatja vissza. Ekkor tehát lakossági folyószámlára vagy postai címre – székhely, telephely, lakhely, levelezési cím – nem utalhat a NAV.

Az eljárási illetéket csak az igényelheti vissza, akinek meg kellett fizetnie, akkor is, ha ténylegesen más, például ügyvéd, családtag fizette meg helyette. Tehát hiába „előlegezte meg” egy ügyvéd az eljárási illetéket ügyfelének, visszatéríteni akkor is az ügyfelnek lehet, mert mindez nem változtat azon, ki jogosult a visszatérítésre. Akkor is ez a szabály érvényes, ha egy társaságot végül nem jegyez be a cégbíróság: a társaság alapítói kaphatják vissza az illetéket olyan arányban, ahogy a cég tőkéjéhez hozzájárultak volna, amit a társasági szerződés igazol.

Ha több személynek együtt kellett megfizetnie az eljárási illetéket – például egy bírósági eljárást több felperes indított –, mindenkinek annyi téríthető vissza, amennyit befizetett. Az illetékfizetés összegéről, arányáról a visszatérítési kérelemben vagy közös nyilatkozatban kell tájékoztatni a NAV-ot.

Ha valaki a megfizetett illeték törlését kérte – az utalást nem –, akkor annak az összegével csökkenti a NAV az adószámláját (jóváírás). Ha a csökkentés eredménye túlfizetés lesz – tehát a NAV tartozik az adózónak –, akkor a későbbiekben a 17. számú nyomtatványon¹⁷ kérhető, hogy másik adótartozást lehessen kiegyenlíteni vele, vagy utalja át az adózónak a lakóhelye – cégnél a székhelye – szerinti NAV-szerv. Ekkor a túlfizetés visszaigényléséhez való jog elévülésére vonatkozó határidő szerint nyújtható be a nyomtatvány, a III/2. példa szerint.

Ha közigazgatási eljárásban megfizetett fellebbezési illeték jár vissza, akkor a fellebbezést elbíráló hatóság utasítja a NAV-ot a visszatérítésre. Ilyenkor a hatóság döntését elküldi a NAV-nak

¹⁵ NAV Korm. rendelet 30. § (3) bekezdése, a NAV Észak-budapesti Adó- és Vámigazgatóságának postacíme: 1387 Budapest, Pf. 45. A többi igazgatóság postacíme is elérhető a NAV internetes honlapján a <http://nav.gov.hu/nav/igazgatóságok> útvonalon. A térképes kereső segítségével választhatóak ki a megyei, illetve a fővárosi igazgatóságok. A térkép valamely megyéjére, vagy a fővárosra kattintva az adott igazgatóság adatai jelennek meg. Itt, illetve az „IGAZGATÓSÁG OLDALA” link megnyitásával megtalálható az igazgatóság pontos címe, illetve postafiók címe.

¹⁶ Art. 6. § (2) bekezdés, (3) bekezdés b) pontja és 66. § (3) bekezdése alapján.

¹⁷ A nyomtatvány neve: „Átvezetési és kiutalási kérelem az adószámlán mutatkozó túlfizetéshez”, és letölthető a https://nav.gov.hu/nav/letoltesek/nyomtatvanykitolto_programok/nyomtatvanykitolto_programok_nav/kerelmek/2117_1609327614584.html oldalról.

is, ezért **külön kérelmet nem kell benyújtani**. Ha az adózó mégis kérelmet ad be az illeték visszatérítésére, ez akkor is a hatóság döntése alapján történik meg.

Az illeték törlésére vagy visszatérítésére a NAV az „ITV” nyomtatványt ajánlja¹⁸, ami a NAV honlapjáról letölthető, az ÁNYK-program segítségével kitölthető és elektronikusan is benyújtható. Ha elektronikusan kíván eljárni, kérelmét mindenképpen az ITV nyomtatványon kell benyújtani. Ha papír alapon nyújtják be a kérelmet, akkor a következőket kell beleírni:

- Az adóazonosítót, mert a NAV ebből tudja, hogy ki írta a kérelmet,
- az illeték összegét,
- azt, hogy az illeték törlését kérik vagy az átutalását is, ez utóbbi csak akkor lehetséges, ha megfizették,
- azt, hogy hogyan fizették meg az illetéket, például illetékbélyegben, kiszabás alapján,
- ha az utalást is kérik, a számlaszámot vagy a lakcímet, székhelyt,
- ha sárga csekken fizették be az illetéket, akkor a befizetőnél maradó feladóvevényt is csatolni kell a kérelemhez,
- ha meghatalmazott nyújtja be a kérelmet, mellékelni kell a meghatalmazást, kivéve, ha a NAV nyomtatványán korábban már állandó meghatalmazást adtak neki.

Ha az adózó kérte az illeték utalását is, és az illeték visszatérítéséről határozatot kapott, akkor a pénzt 46 nappal a NAV-határozat után kapja meg. Ennek számítási módja az, hogy a határozat megérkezése után 15 napon belül küldhet fellebbezést a határozat ellen. Ha nem fellebbez, a határozat a 16. napon véglegessé válik, és ekkortól számítva 30 napon belül kapja meg a pénzt.

Ha az adózó kérte az illeték utalását is, és az illeték visszatérítéséről értesítő levelet kapott, akkor a levélben írt naptól számítva 30 napon belül kapja meg a pénzt.

A NAV csak akkor utal vissza illetéket, ha az adózónak nincs más tartozása a NAV-nál. Ha van tartozása, akkor a NAV az utalás helyett a tartozásra számolja el az illeték összegét.

Nemzeti Adó- és Vámhivatal

¹⁸http://nav.gov.hu/nav/letoltesek/nyomtatvanykitolto_programok/nyomtatvanykitolto_programok_nav/kerelmek/NAV_itv.html